

Keminmaan kunta

Arviointikertomus 2021

Hyväksytty tarkastuslautakunnan kokouksessa 6.6.2022

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano, tehtävät ja työskentely

Valtuuston valitsemassa tarkastuslautakunnassa 26.8.2021 asti ovat toimineet:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Tommi Lepojärvi, puheenjohtaja	Jorma Jylänki
Mika Valikainen, varapuheenjohtaja	Ville Mällinen
Johanna Mäkinieniemi	Eija Kylmäniemi
Timo Rimpisalo	Liisa Anttila
Mervi Ronkainen	Johanna Alasuutari
Liisa Väisänen	Eero Lammi
Pirkka Ruotsalainen	Jouko Dunder

Valtuuston valitsemassa tarkastuslautakunnassa 26.8.2021 alkaen ovat toimineet:

Juhani Hiltunen, puheenjohtaja	Mervi Pauna
Jan-Erik Wiens, varapuheenjohtaja	Liisa Väisänen
Eeva-Liisa Aula	Vesa Joutsenvaara
Johanna Mäkinieniemi	Jukka Viitala
Harri Paldanius	Jari Alalahti
Mervi Ronkainen	Teija Nurmela
Jukka Glader	Jouko Dunder

Juhani Hiltunen ja Harri Paldanius eivät ole esteellisinä osallistuneet sivistyslautakunnan toiminnan arviointiin. Hiltunen on lautakunnan jäsen ja Paldanius varajäsen.

Jan-Erik Wiens ei ole esteellisenä osallistunut teknisen lautakunnan toiminnan arviointiin. Wiens on lautakunnan varajäsen.

Vesa Joutsenvaara on ilmoittanut esteellisyytensä liittyen toimintaansa Kemimaan kunnan edustajana Tervolan maaseutulautakunnan toimintaan. Sen toimintaa ei ole arvioitu.

Kunnan tilintarkastusyhteisö on KPMG Oy vastuullisena tilintarkastajana Tapio Raappana JHT, KHT sekä tilintarkastajana Juha Väärälä, JHT, KH. Tilintarkastaja Juha Väärälä on toiminut tarkastuslautakunnan valitsemana sihteerinä.

Kokousten valmisteluista ovat vastanneet lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja tilintarkastaja sekä toimistosihteeri Merja Vuokila, jolla on ollut vastuullaan kokouskutsujen lähettäminen liitteineen, kokousten käytännön järjestelyt (paikka, tarjoilut, kokouspalkkioiden kirjaaminen sekä kokouspöytäkirjojen viimeistely ja vieminen kunnan tietojärjestelmiin). Kokouksissa pohjaesitykset ovat olleet lähes poikkeuksetta puheenjohtajan esityksiä.

Lautakunta kouluttautui tehtäviinsä osallistumalla Hallintoakatemian järjestämään tarkastuslautakunnille suunnattuun etäkoulutukseen 21.10.2021. Koulutukseen osallistuivat myös varajäsenet, ja he osallistuivat myös lautakunnan ensimmäiseen kokoukseen varsinaisten jäsenten lisäksi.

Tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoitteet:

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Edellä mainitut tarkastuslautakunnan tehtävät voidaan jakaa kolmeen tehtäväkokonaisuuteen, jotka ovat hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2021 arviointia varten 9 kertaa.

Arviointia varten tarkastuslautakunta on seurannut toimielinten toimintaa pöytäkirjoista sekä kuullut ja toimielinten edustajien selontekoja toiminnan ja talouden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta on kuullut seuraavat ajankohtaiskatsaukset valmistautuessaan tarkastuskertomuksen laadintaan:

- pääkirjanpitäjä Päivi Hietala 4.10.2021.
- perusturvajohtaja Katja Raatikainen 15.11.2021.
- vs. kunnanjohtaja Hannele Matinlassi 15.11.2021.
- tekninen johtaja Jussi Korpi 19.1.2022.
- kunnanjohtaja Mauri Posio 17.2.2022.
- ma. talous- ja henkilöstöjohtaja Rauno Maaninka, kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätös 2021 esittely 30.3.2022.
- hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja Pirkko Kallaanvaara ja perusturvajohtaja Katja Raatikainen; hyvinvointilautakunnan alaisen toiminnan taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 30.3.2022.

- * Vuoden 2021 arvioinnin painopistealueena on ollut hyvinvointilautakunta.
- * Vuoden 2022 arvioinnin painopistealueena on teknisen lautakunnan alainen toiminta.
- * Vuoden 2023 arvioinnin painopistealueena on sivistyslautakunnan alainen toiminta.
- * Vuoden 2024 arvioinnin painopistealueena on kunnanhallituksen toiminta.
- * Vuoden 2025 arvioinnin painopistealueena on teknisen lautakunnan alainen toiminta.

Lautakunnan jäsenten seuraamat vastualueet ovat olleet:

- * sivistyslautakunta: Johanna Mäkinieniemi, Eeva-Liisa Aula
- * hyvinvointilautakunta: Jan-Erik Wiens, Mervi Ronkainen
- * kunnanhallitus: Harri Paldanius, Juhani Hiltunen
- * tekninen lautakunta: Jukka Glader

Työhyvinvointi

Keminmaan kunnan henkilöstölle tehtiin kesällä 2021 työhyvinvointikysely Kevan tarjoamalla sähköisellä verkkotyökalulla. Vertailussa oli yhteensä 37 kuntaorganisaatiota ja vastausprosentti oli Keminmaassa 40,6 %.

Työhyvinvointi Keminmaassa on kyselyn perusteella vertailukuntiin nähden selvästi alemmalla tasolla, jopa huono. Erityisesti tämä koskee yleistä luottamusta, ammatillisen kehittymisen ja omaan työhön vaikuttamisen mahdollisuuksien vähyyttä. Myös luottamuksellinen ilmapiiri työntekijöiden ja esihenkilöiden välillä on koettu huomattavan alhaiseksi.

Ainoassakaan työhyvinvointikyselyyn liittyvässä vastauksessa ei päästy parhaimpaan kolmannekseen. Suurimmassa osassa kysymyksiä oltiin heikoimmassa kolmanneksessa.

Vastausvertailuissa tulokset eivät absoluuttisesti näin karulta kuitenkaan vaikuttaneet, sillä suurin osa vastanneista työntekijöistä oli pääosin tyytyväisiä työhyvinvointiinsa liittyvissä kysymyksissä. Kuitenkin merkittävällä osalla Keminmaan kunnan työntekijöistä näin ei ollut. Erityisesti ammatillisen kehittymisen ja omaan työhön vaikuttamisen mahdollisuudet koettiin huonona. Organisaation johtamistapaa sekä avoimuuden ja luottamuksen puutetta tuotiin myös esille.

Sairauspoissaoloja on reilun 18 henkilötyövuoden edestä, mikä on selkeästi enemmän kuin edellisvuonna. Vain osa kasvusta selittyy koronan aiheuttamalla sairastavuudella. Esihenkilöstössä on tehty uudelleen järjestelyjä ja irtisanoutumisiakin ollut useita. YT-neuvottelut koettiin kuormittavaksi ja epävarmuutta aiheuttavaksi.

Ylitöitä on osalle henkilökunnasta kertynyt erittäin runsaasti sekä henkilöstömuutosten että lisääntyneiden sairauspoissaolojen vuoksi. Tämä puolestaan tutkitusti lisää kuormittuneisuutta, heikentää palautumista ja aiheuttaa kohonnutta sairastavuutta ja poissaoloja.

Keminmaan työntekijöiden tehtävänä on tuottaa kuntalaisille palveluita kuntastrategian mukaisesti. Työntekijät ovat siis avainasemassa toteuttamassa tätä tarkoitusta ja virkamiesjohdon tehtävä on tukea heitä.

Työhyvinvoinnin vaikutus sekä ihmisen psyykkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä toisaalta työyhteisöjen menestymiseen on osoitettu lukuisissa tutkimuksissa. Hyväksi koettu työhyvinvointi vähentää sairastavuutta sekä poissaoloja työpaikoilta ja lisää työn tuottavuutta, eli laadukasta suoriutumista annetuista perustehtävistä.

Eri toimialoilla on työhyvinvointiin ja sairauspoissaoloihin liittyviä tuloksia käsitelty ja laadittu suunnitelmat puutteiden korjaamiseksi. ***On erityisen tärkeää, että luottamushenkilöt ja virkamiesjohto seuraavat tehtyjä toimenpiteitä sekä suunnitelmia ja arvioivat, ovatko toimet olleet vaikuttavia ja riittäviä korjaamaan esille tulleet epäkohdat, kohentavatko ne työhyvinvointia ja vähentävätkö sairauspoissaoloja.***

Vuodelle 2022 ei ole suunniteltu työhyvinvointikyselyä, joka on kuitenkin yksi keino seurata ja arvioida kehityssuuntaa ja kehittämiskohteita.

Suositlemme työhyvinvointikyselyjen tekemistä säännöllisesti vuosittain ja varmistamaan, että koko henkilöstön tekniset ja muut edellytykset siihen osallistumiseen turvataan, jotta kattavalla kyselyllä saadaan lisää luotettavuutta tuloksiin.

Työhyvinvoinnin seurannan tulee olla jatkuvaa kaikilla toimialoilla jo asian vertailtavuuden vuoksi. Tämä on keskeistä myös kuntastrategian toteutumisen kannalta.

Kehityskeskustelujen toteutumisesta tulee seurata ja niiden laadulliseen molemminpuoliseen valmisteluun ja toteutumiseen tulee panostaa tarvittaessa lisäkoulutuksineen.

Pyydämme kaikkia hallintokuntia raportoimaan, miten kehityskeskustelut ovat toteutuneet ja miten niissä kuvattujen tavoitteiden saavuttamista seurataan.

Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudelliset tavoitteet, henkilöstö, investoinnit

Taloudelliset tavoitteet

Vuosien 2021-2023 tavoitteena on talouden tasapainon saavuttaminen sekä kuntalaisten perustarpeiden ja kunnan palvelutuotannon yhteensovittaminen kestävään kuntatalouteen perustuen.

Vuoden 2021 tavoitteena on ollut myös yli 50 % omavaraisuusaste, alle 45 % suhteellinen velkaantuminen ja 2201 € lainakanta per asukas. Omavaraisuusaste on ollut vuonna 2021 54,47 %, suhteellinen velkaantuminen 39,55 %, ja lainakanta 2 166 € / asukas.

Kunnan talous on kehittynyt suotuisasti negatiivisesta (-81 hlöä) väestökehityksestä ja Keminmaatakin merkittävästi koskeneen Stora Enson Veitsiluodon tehtaiden toiminnan lakkauttamisesta huolimatta. Tulorahoitus on ollut riittävää. Verotulot (38,722 milj. euroa) ovat kasvaneet (vuonna 2020 36,220 milj. euroa) ja valtionosuudet (15,390 milj. euroa) hieman laskeneet edellisvuodesta (vuonna 2020 16,196 milj. euroa).

Kunnan talouteen on vaikuttanut myönteisesti myös työttömyysasteen merkittävä lasku 8,7 prosenttiin, joka oli vuoden 2020 lopussa 11,30 %.

Kunta osallistui yhdessä Simon kunnan kanssa Kemin kaupungin vetämään äkillisen rakennemuutoksen (ÄRM) työryhmän työhön, jolla pyritään saamaan Meri-Lapin alueelle uusia elinkeinoja ja Veitsiluodon alueelle uutta toimijaa.

Vuosikate oli 3,982 milj. euroa kattaen suunnitellut poistot, arvonalennukset ja satunnaiset kulut. Tilikauden ylijäämä oli 1,490 milj. euroa. Vuosien 2021-2023 talous- ja toimintasuunnitelmassa vuoden 2021 tulos oli arvioitu 1 646 200 euroa alijäämäiseksi. Kunnan taseen ylijäämä oli 31.12.2021 5 538 490,46 euroa.

Poistoissa ja arvonalentumisissa on kirjattu LPKS:n kuntayhtymän alijäämän kattaminen, joka on tehty kuntayhtymän peruspääomaa alentamalla. Keminmaan kunnan peruspääoma kuntayhtymässä on ollut 10,1139 % ja vastuu kuntayhtymän alijäämästä 930 006,76 euroa. Alijäämän kirjausprosessi on arviointikertomuksen tekemisen aikana ollut yhä kesken hyvinvointialueen tekemän valituksen johdosta. Mikäli kirjaus muuttuu, se muuttaa myös Keminmaan kunnan tilinpäätöstä. Asia ratkenee 14. kesäkuuta pidettävässä L-PSHP:n valtuuston kokouksessa.

Hallintokunnat ovat päässeet hyvin valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja talouden seuranta on ollut ohjeiden mukaisesti jatkuvaa ja säännöllistä.

Toimielimiä sitovat käyttösuunnitelmissa hyväksytyt henkilöstömenot. Toimielimillä ei ole oikeutta ylittää henkilöstömenoja, eikä myöskään käyttää mahdollisesti säästyviä määrärahoja muun toiminnan katteena. Toimielinten ja hallintokuntien tulee sopeuttaa toimintansa valtuuston osoittamien määrärahojen puitteisiin.

Taseen tunnusluvut, peruskunta

Taseen tunnusluvut	2021	2020	2019
Omavaraisuus %	54,47	56,94	50,70
Suhteellinen velkaantuneisuus	39,55	35,64	44,40
Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €	5 538	4 048	1 461
Kertynyt yli-/alijäämä /asukas	760	507	181
Lainakanta, 1000 €	17 120	14 804	18 514
Lainakanta/asukas	2 166	1 854	2 291
Lainasaamiset, 1000 €	6 523	5 544	5 796

Henkilöstö

Kunnan henkilöstön määrä lisääntyi 17 hengellä. 31.12.2021 henkilöstön kokonaismäärä oli 365, kun se vuotta aiemmin oli 348. Vakituisten määrä väheni yhdeksällä henkilöllä edellisvuodesta (306/315), työllistettyjen määrä kolmella (14/17), mutta määräaikaisten määrä lisääntyi selvästi (45/16).

Henkilöstömenot kasvoivat runsaalla miljoonalla 17 648 063 euroon edellisvuodesta (vuonna 2020 16 389 978 €). Kasvua voidaan pitää huomattavana.

Huolestuttavaa on sairauspäivien merkittävä kasvu. Sairauspäiviä oli 6 553, kun määrä vuonna 2020 oli 5 454. Sairauspoissaolojen määrä on 18,2 henkilötyövuotta. Myös tapaturmien aiheuttamissa poissaolopäivissä oli selkeää kasvua edellisvuodesta, 256 -> 362. **Sairauspoissaolojen syihin on paneuduttava ja pyrittävä tekemään kaikki mahdollinen niiden vähentämiseksi.**

Henkilöstölle toteutettiin sähköinen työhyvinvointikysely, johon vastasi 134 työntekijää ja vastausprosentti oli 40,6.

Käyttötalous

Vuoden 2021 vuosikate oli 1 490 112,04 euroa ylijäämäinen. Toimintatulot olivat 4,875 miljoonaa ja toimintakulut 55,050 miljoonaa, valtionosuudet 15 390 miljoonaa, verotulot 38,722 miljoonaa sekä rahoitustuotot ja -kulut 43 608 euroa.

Toimintakate oli -50,175 miljoonaa euroa, 2,161 miljoonaa parempi kuin vuonna 2020.

Tunnusluvut (sis/ulk)			
Toimintakate/asukas	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Keskusvaaliltk	-4,36	-0,31	-1,49
Valtuusto	-10,96	-8,06	-12,97
Kunnanhallitus	-270,41	-259,04	-256,09
Tarkastusltk	-3,81	-2,48	-2,71
Hyvinvointiltk	-4048,78	-3776,05	-3732,51
Sivistysltk	-1838,67	-1772,28	-1761,84
Tekninen ltk	-171,83	-135,07	-222,98
Koko kunta	-6348,83	-5953,29	-5990,59

Investoinnit

Investointien toteuttamiseksi kunta otti 2021 pitkäaikaista lainaa 5,5 miljoonaa euroa. Tämä nosti kunnan lainakannan 17,120 milj. euroon (vuonna 2020 lainoja oli 14,804 milj. euroa). Lainakanta per asukas oli 2 166 euroa (vuonna 2020 1 854 €). ***Jatkossa velkaantumisen kasvua on syytä hillitä kunnan velanhoitokyvyn heiketessä hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuonna 2023.***

Merkittävimmät investoinnit olivat kunnanviraston peruskorjaus, Rajakankaan yrityspuiston infran rakentaminen sekä Laurilan vanhustentalojen peruskorjauksen suunnittelu. Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan osa talousarvion investointiohjelman mukaisista investoinneista jäi kuitenkin toteuttamatta. Tarkastuslautakunta katsoo, että investointisuunnitelmat, joihin määräraha talousarviossa on varattu, teknisen toimen toimeenpanevana elimenä tulee myös toteuttaa.

Pyydämme teknistä toimea perustelemaan toteutumattomat investoinnit, joihin lukeutuivat muun muassa Pirpala, Einola ja avantouintipaikka.

Investointien toteutuminen vuosina 2016-2021.

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Menot	-5 761	-3 695	-1327	-1625	-1919	-3682
K-omaisuuden myynti	950	18	6	6995	224	1717
Rahoitusosuudet	542	17	39	67	0	146
Investoinnit, netto	-4269	-3 660	-1282	5437	-1695	-1819

Toiminnalliset tavoitteet

Kunnanhallitus

Henkilöstö

Kunnanjohtaja Mauri Posio oli virkavapaalla koko vuoden 1.1.2021 – 31.12.2021 ja vs. kunnanjohtajana toimi vs. sivistystoimenjohtaja Hannele Matinlassi.

Sivistystoimenjohtaja Marjaana Kamula Kummu irtisanoutui virastaan 1.7. 2021 alkaen. Tehtävää on hoidettu sijaisjärjestelyin vuodesta 2017 lukien.

Elinkeino ja hankekoordinaattori Seppo Selmgrenille myönnettiin hakemansa ero tehtävästään 28.10.2021 alkaen.

Talous- ja henkilöstöjohtaja Helena Bomström oli virkavapaalla 31.8.2021 saakka ja hän irtisanoutui tehtävästään 1.9.2021 lukien. Henkilöstöjohtajan tehtävät siirrettiin hallintojohtajalle lukuun ottamatta OVTES:n piiriin kuuluvia tehtäviä.

Mauri Posion kunnanjohtajasopimusta ei saatu solmittua tänäkään toimintavuoden aikana, mikä on hyvin epätavallista. ***Pyydämme kunnanhallitusta selvittämään, miksi sopimusta ei saatu tehtyä.***

Kunnassa käytiin läpi kahdet yt-neuvottelut. Ensimmäiset yhteistoimintaneuvottelut 1.2. – 11.5.2021 koskivat koko henkilöstöä ja toiset 3.11. – 7.12.2021 koskien elinkeinotoimea ja keskushallinnon johtavia viranhaltijoita, osastopäälliköitä ja johtamisen organisaatiota. Irtisanomisia ei tehty, mutta vakanssimuutoksia ja yhdistämissä tapahtui.

Yhteenveto

Kuntastrategian laatiminen vuosille 2022-2025 siirrettiin vuodelle 2022. **Tarkastuslautakunnan mielestä alkuperäisestä aikataulusta olisi ollut syytä pitää kiinni, sillä strategian laatiminen vasta sen ensimmäisenä toimintavuotena ei ole hyvän toimintatavan mukaista.**

Tavoitteena olleet kaksi osallistamistilaisuutta ovat jääneet pitämättä korona-pandemian vuoksi.

Toimintamallia yhteistyön ja organisaation toiminnan kehittämiseksi ei ole käsitelty kunnanhallituksessa, vaikka sen piti olla valmis syyskuussa 2021, mikä on moitittavaa. Sen sijaan yhteistyön ja organisaation toimintatapojen kehittämiseksi on otettu käytännöksi, että kunnanhallituksen listapalavereihin osallistuvat kunnanhallituksen puheenjohtajan lisäksi myös varapuheenjohtajat ja Keminmaan Energia ja Vesi oy:n toimitusjohtaja ja esimiehet, tekninen johtaja sekä vs. kunnanjohtaja pitävät kuukausittain yhteistyöpalaverin. **Nämä käytännöt ovat yhteistyön kehittämisen kannalta järkeviä.**

Tavoitteena ollut pöydälle jätettävien asioiden nollaaminen ei ole toteutunut. Pöydälle jättämisistä on tapahtunut 38 pykälässä. Se lisää kokousten määrää ja pituuksia sekä hidastuttaa päätöksentekoa. **Tarkastuslautakunta suosittelee kunnanhallitusta kiinnittämään asiaan huomiota ja pyrkimään aidosti pöydälle jätettävien asioiden vähentämiseen.**

Päätöksenteko on ollut kunnanhallituksessa laillista. Kuitenkin oikaisuvaatimuksia on jätetty kaksi tavoitteena olleen nollan sijaan, joten parantamisen varaa edelleen on.

Kunnanhallituksen kokouksia on ollut 28 ja ne ovat olleet enimmäkseen hyvin pitkiä, 4-7 tunnin mittaisia, huippuna yksi lähes 10 tunnin kokous. Kolmeen otteeseen on jouduttu turvautumaan jatkokokoukseen. Kokousten pituuden venyessä osallistujien keskittymiskyky on koetuksella, mikä voi vaarantaa päätöksenteon optimaalisuutta. **Suositlemme kunnanhallitusta pyrkimään määrätietoisesti lyhyempiin kokouksiin.**

Kunnanhallituksen pöytäkirjoista selviää, että päätöksentekijät ovat vaihtuneet usein varsinaisesta jäsenestä varajäseneseen tai päinvastoin, jolla on myös ollut vaikutuksensa päätöksentekoon.

Kunnanhallituksen toiminta ei ole ollut avointa ja mutkatonta, vaan sen ilmapiiri on ollut kireä. Silti äänestyksiä ei ole ollut poikkeuksellisen runsaasti, eikä päätöksistä jätettyjä eriäviä mielipiteitä ole ollut erityisen paljon. Haitallista kunnan maineelle on ollut käsiteltävänä olleiden - varsinkin kesken-eräisten - asioiden välittäminen tiedotusvälineille ja niiden räyhäkäs esilletuonti sosiaalisessa mediassa. Kunnanhallituksen ilmapiiri on heijastunut jossain määrin valtuuston kokouksiin, mutta sen sijaan lautakunnissa on ollut pääosin eteenpäin katsova, ratkaisukeskeinen ja rakentava, kaikkia päätöksentekijöitä arvostava henki.

Ilmapiiiriongelmiin ratkaisemisen lähtökohtana pitää olla kaikkien päätöksentekoon osallistuvien mielipiteiden ja demokratian pelisääntöjen - äänestyksineen - arvostaminen ja kunnioittaminen, vaikka olisikin asiasta eri mieltä. Olennaista on myös, että niin päätöksentekoon osallistuvat kuin esittelijätkin pitäytyvät rooleissaan. Esittelijät esittelevät sekä valvovat päätösten lainmukaisuutta, mutta eivät omi toimielimille kuuluvaa päätöksentekovaltaa. Päätöksentekijöiden pitää toisaalta antaa viranhaltijoille työrauha, eikä puuttua tarpeettomasti operatiiviseen toimintaan.

Kaikkia kunnan työntekijöitä ja heidän työpanostaan tulee arvostaa ja toimia sen mukaisesti. Tämä pätee niin viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kuin esimiesten ja alaisten välisissä suhteissa. ***Minkäänlainen vähättely ja toisten työmotivaation nakertaminen ei ole hyväksyttävää. Epäasialliselle käytökselle ei saa antaa sijaa. Myös sijaisten tasavertainen kohtelu on tärkeää.***

Huomionarvoista on myös, että vaikka ilmapiiiriongelmiä on ollut, työsuojelulle ei tullut yhtään häirintään tai epäasialliseen kohteluun liittyvää ilmoitusta.

Ilmapiiiriongelmiin selvittämiseksi on toteutettu työhyvinvointikysely, on laadittu eettiset ohjeet ja tehty suunnitelmat työyhteisön kehittämiseksi. Myös henkilöstöhallinnon, hyvän kohtelun ja perehdyttämisharjoitteet on päivitetty. Hallintosääntöä on päivitetty useaan otteeseen.

Laaja hyvinvointikertomus 2021 - 2024 sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2024 valmistuivat.

Kunta on mukana Tekijöiden Lappi – työhyvinvointia kunta-alalle -hankkeessa, joka on 19 lappilaisen kunnan yhteinen työhyvinvointihanke. Hankkeella on tarkoitus vahvistaa kuntien henkilöstön hyvinvointia ja tukea kunta-alan positiivista työnantajakuvausta. Hanketta hallinnoi Lapin liitto ja hankkeen osatoteuttajana toimii Lapin yliopisto. Vuosien 2020–2021 aikana tehdyssä esiselvityshankkeessa yhdeksi maakunnan veto- ja pitovoimaongelmaksi tunnistettiin vaikeus saada rekrytoitua ja sitoutettua henkilöstöä kunta-alalle Lapissa. Tämä on näkynyt myös Keminmaassa.

Muuta

Keminmaa -tiedotuslehti ilmestyi tavoitteiden mukaisesti kolme kertaa vuoden aikana.

Kuntalaisille järjestettiin avoin valokuvauskilpailu, jonka tarkoituksena oli kartuttaa kunnan kuvapankkia tiedottamista elävöittämään.

Kunnanhallitus asetti työryhmän selvittämään esille nousutta pormestarimallia ja sen mahdollista käyttöönottoa. Päätöksiä asiasta ei kunnan toimielimissä kuitenkaan tehty suuntaan tai toiseen, selvitys merkittiin ainoastaan tiedoksi.

Sivistyslautakunta

Yhteenveto

Sivistyspalvelujen talouden seuranta on toteutettu riittävällä tavalla ja talouden tavoitteet on pääosin saavutettu. Lautakunnan hyväksytyn budjetin käyttöprosentti on 97,5. Budjetissa pysyttiin, vaikka toimintatuotot alenivat n. 300.000 euroa. ***Määrärahoja jäi käyttämättä noin 350.000 euroa ja kysymme, olisiko kuntalaisen näkökulmasta tämä raha voitu käyttää esim. koulujen oppilas-huoltoon, erityisopetukseen, pienryhmiin, vaikka henkilökunnan rekrytointi on ollut koko kauden vaikeaa pätevien hakijoiden puuttumisen vuoksi. Johtuuko tämä kunnan työntekijä- ja rekrytointikäytännöstä, mahdollisesta huonosta työnantajamaineesta?***

Rehtorien sijaisuusjärjestelyt ovat edelleen jatkuneet vuonna 2021. Rehtorien läsnäolo koulujen arjessa on merkittävä. ***Missä määrin sijaisten ketjuttaminen on vaikuttanut koulujen ilmapiiriin ja käytännön työhön?***

Koulutuspalvelut

Hyvinvointikertomuksen tulokset 2021 osoittivat, että nuorten yksinäisyys on lisääntynyt korona-aikana, vaikka erilaisia toimia ja aktiviteetteja koulun ja nuorisotoimen osalta on tehty. Hyvinvointia edistäviä uusia toimintatapoja on hyvä vielä miettiä.

Opettajien oto-tuntien ja sijaistamisen määrä on suuri sairauspoissaolojen vuoksi. Päteviä sijaisia on ollut vaikea saada. Kuntien välistä yhteistyötä asian hoitoon toivotaan edelleen tiivistettävän.

Koska kiusaamistapauksia ja levottomuutta on esiintynyt, kysymme, onko tehty kaikki voitava koulutyön rauhoittamiseksi. Tilinpäätöksen mukaan sivistyslautakunnalla jäi rahaa käyttämättä 350.000 euroa, olisiko voitu käyttää kohdennettua rahaa esimerkiksi erityistä tukea tarvitsevien pienryhmiin tai muihin tukitoimiin?

Esiopetuskokeilusta johtuvat Kirkonmäen alakoulun järjestelyt ovat johtaneet pienten alakoululaisien kulkemisen käsityöluokkiin pikkukoululle. *Kuinka paljon kulkeminen supistaa tuntiopetusta ja onko kulkeminen ylipäänsä turvallista? Oliko kuntalaisten osallisuustilaisuus asiasta liian myöhään jo päätetyn toimenpiteen vuoksi?*

Kirjastopalvelut

Kirjaston lainamäärät ja käyttö on edelleen pientä. Kuntalaisten aktivointiin ja uusien palvelumuotojen ideointiin kannustetaan edelleen. *Esitämme yhteistyön tiivistämistä päiväkotien, koulujen sekä ikäihmisten toimintaryhmien kanssa.*

Korona on edelleen haitannut kirjaston tapahtumien järjestämistä merkittävästi. Omatoimikirjasto on vakiinnuttanut paikkansa ja sitä käytetään päivittäin.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut ovat toteuttaneet terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä monille eri ryhmille koronarajoitusten puitteissa.

Vapaa-ajan toimintoja on tarjottu eri ikäryhmille kahden eri hankkeen kautta. Kunnan monipuolista luontoa ja liikuntapaikkoja on hankkeessa hyödynnetty hyvin.

Etsivän nuorisotyön tehtäväkenttä on ollut haastavaa. Syrjäytymisvaarassa olevien nuoria on tavoitettu tilaston mukaan on 53. *Uusia toimia ja suunnitelmia nuorten aktivoimiseksi on syytä miettiä.*

Koronatilanne on edelleen vaikeuttanut vapaa-ajan toimintoja. Tosin fyysisten tapaamisten tilalle on kehitetty uusia toimintamuotoja kokoontua virtuaalisesti.

Elokuussa käynnistettiin OKM:n rahoittama Suomen harrastamisen malli -hanke, jonka tavoitteena on taata yksi harrastus jokaiselle lapselle/nuorelle. Harrastuskerhoja järjestetty yhdistysten kanssa yhteistyössä sekä hanketyöntekijän vetämänä. Hanke jatkuu kevääseen 2022.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toiminnan tavoitteet toteutuneet hyvin lukuun ottamatta pätevän henkilöstön palkkaamisessa. Varhaiskasvatuksen yhteistyö eri toimijoiden kanssa nähdään positiivisena asiana ja sen toivotaan jatkuvan ja kehittyvän edelleen.

Kaksivuotinen esiopetuksen kokeilu vuosiksi 2021 - 2024 käynnisti kunnan koulutilojen uudelleen järjestelyt. Kirkonmäen koulun opetus siirtyi koulukeskukseen ja vanhan koulun tilat järjesteltiin esiopetuksen käyttöön. Muiden kunnan koulutilojen osalta esiopetukselle löytyi tilat olemassa olevista koulutiloista. Perustelut toimintojen tiivistämiseen löytyivät varhaiskasvatuksen selvityksen pohjalta, joka ennustaa lapsimäärän laskua seuraavien vuosien aikana.

Varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi ja palkkaus eivät vastaa tavoitteita, koska päteviä hakijoita ei ole. Vakituiset vakanssit on osin täytetty määräaikaikaisilla työntekijöillä, mikä ei vastaa laatutavoitteisiin.

Palveluiden tuottamisessa on onnistuttu hyvin. Ensimmäisen hoitopaikan hakutoivotavoite oli 70 % ja toteuma 73 %.

Tekninen lautakunta

Hallinto

Teknisten palvelujen hallinnossa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2021 aikana. Rakennusvalvonnan sähköisen lupajärjestelmää ei otettu käyttöön vielä, vaikka käyttöönotto piti tapahtua jo vuonna 2020. *Miksi?*

Henkilöstö

Rakennustarkastaja jäi virkavapaalle 1.9.2020, josta alkaen virassa ollut sijainen.

Henkilöstössä on tapahtunut eläköitymisiä ja niistä johtuvia paikkojen uudelleen täyttöjä. Myös pitkien sairaslomien vuoksi on ollut henkilöstövajausta. Sijaisia on käytetty runsaasti sekä kiinteistöhoitajien että siivoojien osalta. ***Kysymme, onko teknisen toimen henkilöstön työkyvyn arviointiin paneuduttu riittävästi?***

Maankäyttö ja kunnallistekniikka

Keskeiset toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudella 2021 – 2023 ovat viihtyisän, turvallisen ja toimivan asuin- ja elinkeinoympäristön luominen ja ylläpitäminen kaavoituksen avulla, riittävän maavarannon hankkiminen sekä kaavoituksen vaatiman ajantasaisen pohjakartan ylläpito. Sen ja rakentajien palvelun vaatimien riittävien mittauspalveluiden tuottaminen.

Rajakankaan yrityspuiston infra saatiin rakennettua vuoden 2021 aikana. Puiston markkinointi ja yritystonttien myynti on aloitettu. Vuokrasopimuksia on solmittu 10 kpl ja yksi rakennuslupa myönnetty. Hidasteena on ollut rakentamisen kustannusten nousu ja alikulun puuttuminen. Jälkimmäisestä on toteuttamissopimus Väyläviraston kanssa vuosille 2022-2024.

Tonttimarkkinoinnissa jäätiin tavoitteesta reilusti. Tavoitteena oli vuokrata tai myydä 20 tonttia. Toteutuma oli 7 vuokrasopimusta ja yksi myynti.

Myös puuston myynnissä jäätiin tavoitteesta kolme neljäsosaa. Tavoitteena oli 40 000 euron myyntitulot ja toteuma jäi 10 819 euroon.

Klinteristöveroselvityksen tekeminen on karsittu vuoden 2021 talousarviosta varojen puutteen vuoksi. ***Tarkastuslautakunta kysyy, onko kunnalta tämän vuoksi jäänyt kiinteistöveroja saamatta.***

Kunnallistekniikka

Vuoden aikana toteutuivat Kallin ulkoilualueen muutostyöt hiihtosuunnistuksen MM-kisoja varten sekä uuden rinnerakennuksen rakentaminen, tienvarsiniittojen ottaminen omaksi työksi sekä pitkospuiden rakentaminen Kivalon reitille. Rinnerakennus, MM-kisatyöt sekä Käpyläntien peruskorjaus on toteutettu yhteistyössä Keminmaan Energia ja Vesi Oy:n kanssa.

Leikkikenttien yleissuunnitelma ja sen mukaiset tarkastukset on tehty. Sen sijaan liikuntapaikkojen kunnossapidossa on ollut toivomisen varaa. Muun muassa korkeus- ja seiväshypyn suorituspaikat eivät ole olleet harrastajien käytössä. Muutenkin keskusurheilukentän käyttö on ollut vajavaista ilta-valvonnan puuttumisen vuoksi. Myös urheilukentän puhdistaminen lumesta keväällä nopeuttaisi kentän käyttöön saamista mm. jalkapallon harrastajien tarpeisiin. Myös hiihtoladun puuttumista kentän ympäristöstä on moitittu. ***Toivomme näiden asioiden huomioimista jatkossa.***

Kunnan katuverkosto ei ole kehuttavassa kunnossa kaikilta osin. ***Onko sen vaatimat peruskorjaus-
tarpeet huomioitu suunnitelmissa?***

Kallinkankaan alueen kesäkäyttö on ollut vajavaista, vaikka puitteet sinänsä ovat hulppeat lenkkeily- ja maastopyöräilymahdollisuuksineen ja kuntoportaineen, jopa Meri-Lapin parhaat. Erityisesti opasteissa on paljon puutteita, kuten kunnan alueella laajemminkin. ***Suositlemme opaste-asian kuntoonlaittamista mitä pikimmiten.***

Tilapalvelut

Kirkonmäen koulu muutettiin Kirkonmäen päiväkodiksi, sisätiloja muutettiin käyttötarkoituksen mukaisesti ja pihalle rakennettiin aita turvaamaan 5-vuotiaiden esikoululaisten ulkoilu. Muutoksen taustalla oli 2-vuotisen esikoulukokeilun alkaminen Keminmaassa syksyllä 2021.

Pirpalan päiväkodissa purettiin ulkoseinärakenteet kantavaan seinään asti, puhdistettiin sokkeli ja rakennettiin uusi tuulettuva seinärakenne. Keittiö päivitettiin aluehallintoviraston asettamiin vaatimuksiin sekä uusittiin lattia. Keittiöön asennettiin IV-tulokone, jolla saatiin oleva isohko alipaine poistettua.

Osuuskunta Virran Voimaa on käytetty apuna lumitöissä, Ulenin hiekkahallin katolta on poistettu lumikuormaa talven ajan. Mehiläisen kanssa on käyty neuvotteluja TK:n kiinteistöhoiton irtisanomisesta. ***Suositlemme myös yhteistyön lisäämistä paikallisen osuuskunnan (Virran Voima) kanssa.***

Hyvinvointilautakunta

Keminmaan laajassa hyvinvointikertomuksessa on tehty hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma vuosille 2021 – 2024, jossa hyvinvointilautakunnan painopisteiksi asetettiin seuraavat asiat:

- 1) nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja nuorten työllistyminen kunnan alueelle
- 2) turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö
- 3) lasten ja nuorten harrastusten tukeminen
- 4) terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- 5) ennaltaehkäisevän moniammatillisen työn vahvistaminen
- 6) kunnan infrastruktuurin kehittäminen vähähiilisyteen perustuen
- 7) osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen
- 8) kiinnitetään huomiota mielenterveyden häiriöiden ja päihteiden käytön ehkäisyyn ja hoitoon

Johdanto

Vuosi 2021 on ollut monella tavoin vaikeaa aikaa myös hyvinvointipalveluiden näkökulmasta. Erityisesti koronaviruspandemia on asettanut suuria haasteita koko toimialueelle, muun muassa asiakkaiden, heidän omaistensa ja henkilöstön suojaamisen ollessa turvallisuussyistä etusijalla. Tämä on vaikeuttanut lähipalveluiden toteuttamista ihmisläheisessä työskentelyssä. Koronaan sairastumiset ovat aiheuttaneet myös lisääntynyttä sairastavuutta asiakkaissa ja toisaalta työntekijöissä, mikä on ollut suuri haaste koko organisaatiossa palvelulupausten toteuttamisessa. Tämän lisäksi toimintansa 1.1.2023 alkavan hyvinvointialueen valmistelutyöt yhteistyössä hyvinvointialueen valmistelutoimielimen kanssa ovat työllistäneet kaikkia toimialan hallintoon kuuluvia.

Hyvinvointipalveluissa on ollut 101 työntekijää, joista vakituisia 77, määräaikaista 23 ja työllistettyjä 1. Lapin hyvinvointialueelle siirtyy 1.1.2023 noin 90 työntekijää.

Hyvinvointilautakunnan toimintakatetta vuodelle 2021 jouduttiin korottamaan loppuvuonna reilulla 1,5 miljoonalla eurolla erikoissairaanhoidon kulujen ylitysten sekä huomattavasti nousseiden henkilöstökulujen vuoksi. Kokonaisuudessaan kate oli tilinpäätöksen yhteydessä n. 0,5 miljoonaa ylijäämäinen, mihin olennaisesti ovat vaikuttaneet koronapandemian hoitamiseen valtiolta saadut tuet.

Kunnan toimintamenot tulevat vähenemään noin 30 miljoonaa euroa, valtionosuudet 13 miljoonaa euroa ja verotulot noin 17 miljoonaa euroa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023.

Sosiaalipalvelut

Työttömien määrä kunnassa on laskenut merkittävästi ollen vuonna 2021 8,7 %, mikä on ollut suotuista kehitys aiempaan verrattuna. Samanaikaisesti kuitenkin pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut selvästi, mikä on lisännyt kunnan menoja nousseina kuntaosuuksina pitkäaikaistyöttömille maksettavasta toimeentulotuesta. ***Jatkossa tämän trendin syihin ja seurauksiin on syytä kiinnittää huomioita. Oleellista on tietää, mitkä ovat olleet syyt tälle kehitykselle ja minkälaisiin toimiin pitkäaikaistyöttömien määrän kasvun kääntämiseksi on ryhdytty ja miten niiden vaikuttavuutta arvioidaan?***

Moniammatillisesti olisi syytä selvittää pitkäaikaistyökyvyttömyyden syitä tarkemmin, jotta esimerkiksi mahdolliset terveydelliset esteet työllistymiselle tunnistetaan ja ihminen voidaan ohjata tarpeenmukaiseen hoitoon, kuntoutukseen tai selvittää työkyvyttömyyden jatkotoimia. Keskeistä on myös tietää, miten pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset ovat toteutuneet?

Lastensuojelu

Haavoittuvissa elinoloissa olevien lasten hyvinvointiin tulee kiinnittää enemmän huomioita. Lastensuojeluilmoitusten määrä on kaksinkertaistunut viimeisen viiden vuoden aikana. Huolestuttava suuntaus näkyy myös perhetyössä, jossa asiakasperheiden määrässä on tapahtunut huomattava kasvua, samaten lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrässä. Toisaalta sijaishuollon tarve on ollut vähäisempää. ***On syytä arvioida kriittisesti, ovatko avohuollon palvelut olleet riittäviä sijaishuollon vähäisempään käyttöön nähden?***

Viime vuonna perustettiin yksi lastensuojelutyöntekijän virka lastensuojelulain muutoksen vuoksi, mutta virkaa ei saatu täytettyä.

Nuorisotyön Ankkuritoiminta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa ja Hoito syytteen sijaan toimintamalli ovat ehdottoman kannatettavia, juurrutettavia sekä mahdollisuuksien mukaan laajennettavia toimintamalleja, koska näillä toimilla on mahdollisuus ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä.

Laatutavoitteissa on painotettu asiakkaiden osallisuutta ja sitä lisäävien toimintatapojen kehittämistä ja ylläpitämistä. Asiakas osallisena toimijana on helpommin sitoutettavissa omien asioiden eteenpäin viemisessä. ***Mitä osallisuus tarkoittaa tässä yhteydessä ja miten sitä on edistetty?***

Lainmukaiset määräajat ja palveluiden saatavuus on saatu pidettyä niissä asetetuissa tavoitteissa.

Hoiva- ja asumispalvelut

Kotihoito

Vuosi 2021 on ollut haasteellinen vuosi, jossa koronaviruspandemiaan liittyvät toimet ovat kuormittaneet hyvinvointialaa. Varotoimet, kohonnut sairastavuus asiakkaissa, potilaissa kuin myös henkilökunnassa ovat lisänneet sairauspoissaolojen kautta sijaisjärjestely- ja ostopalvelutarvetta.

Kotihoidossa on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin, johtuen koronaviruspandemian myötä aiheutuneista sairauspoissaoloista sekä jo lähtökohtaisesti niukoista resursseista. Näiden lisäksi myös haasteet rekrytoinnissa ovat lisänneet kotihoidon työntekijöiden kuormittuneisuutta.

Väestön ikääntyessä tulee kunnassa varautua kasvavaan palvelutarpeiden lisääntymiseen. Osana tätä varautumista on tehtävä tarkkoja arvioita siitä, miten turvataan riittävä henkilöstä vuoden 2023 alussa, jolloin hyvinvointialue aloittaa toimintansa. **Miten kunnassa ollaan varauduttu lisääntyneeseen palvelutarpeeseen ja henkilöstötarpeen kasvuun?** Vakansseja on lisätty kahdella hoitajalla, johon on ollut kaksi hakijaa, mikä kuvastanee haastetta löytää työntekijöitä jatkossakin.

Ylitöitä kotihoidossa on tullut reilusti yli kahden henkilötyövuoden edestä, mikä aiheuttaa toisaalta lisää kuormittuneisuutta ja sen kautta uupumista ja sairauspoissaolojen kasvua sekä lisääntynyttä ostopalveluiden tarvetta. Sijaispulan pahenemiseen on varauduttava kehittämällä toimintaa työvoiman näkökulmasta houkuttelevampaan suuntaan. Kilpailu on kovaa osaavasta henkilöstöstä kaikkialla, vetovoiman lisäksi pitäisi miettiä myös pitovoimaa. **Minkälaisilla toimilla Keminmaassa on jatkossa tarkoitus saada toisaalta houkuteltua uusia työntekijöitä ja toisaalta sitoutettua vanhat työntekijät?**

Kotihoitajien työaika potilaiden ja hoidettavien kanssa on ollut vajaa 50 % kokonaistyöajasta, joka suurimmalta osin selittyy matkoihin sekä kirjaamiseen käytetyllä ajalla. **Millä keinoilla on tarkoitus jatkossa nostaa asiakkaan luona käytettävä työaikaprosentti 60 % tavoitteeseen?**

Tehostettu palveluasuminen

Väestön ikääntymisen ja palveluntarpeen lisääntymisen myötä on tehostetulle palveluasumiselle enenevästi tarvetta.

Tällä hetkellä Keminmaassa yli 75-vuotiaista on tehostetun palveluasumisen piirissä on 7,4 %, kun tavoite on 6-7 %. Yli 75-vuotiaista 91 % asuu kotona. tavoitteen ollessa 92 %. **Millä toimilla näihin tavoitteisiin päästään?**

Omaishoidon tuki

Omaishoidon tukea maksetaan 4 % (yli 75-vuotiaiden omaishoitajille), kun tavoite on 6 %.

Kunnan tavoitteena on ollut järjestää kaikille 70-vuotiaille ja omaishoitajille mahdollisuus terveystarkastuksiin, mikä on paremmin toteutunut omaishoitajien osalta kuin 70 vuotta täyttäneiden osalta.

Nämä ovat ehdottoman kannustettavia toimintoja, koska niiden avulla voidaan puuttua aikaisemmin terveysuhkiin ja terveydentilan heikkenemistä voidaan estää tehokkaammin. Myös kotona omaishoitajina toimivien ihmisten terveydestä on tärkeä huolehtia, sillä herkästi hoidettava joutuu laitoshoidon hänen omaishoitajansa kunnan heikentyessä.

Miten jatkossa on tarkoitus hyödyntää teknologisia ratkaisuja kotihoidon tueksi?

Mitkä olivat Lapin YAMK-opiskelijoiden tekemien tutkimusten tulokset Keminmaan kotihoidosta ja miten niitä hyödynnetään jatkossa?

Mielenterveyspalvelut

Mielenterveyspalvelut toteutetaan Keminmaan kunnassa osana Mehiläinen Oy:ltä saatavina ulkoistettuina ostopalveluina.

Mielenterveyspalveluista on tullut vammaisneuvoston kautta viestiä, että tavoitettavuus on ollut huonoa ja jonot pitkiä resurssipulan sekä lisääntyneen kysynnän vuoksi. ***Mielenterveyshäiriöt kokonaisuudessaan aiheuttavat merkittävän taakan kansansairauksien joukossa ja oikea-aikainen hoito on todettu kustannustehokkaaksi ja vaikuttavaksi.***

Myös kunnan työntekijöiden sairauspoissaolojen ja ennen aikaisten eläköitymistä taustalla ovat usein mielenterveyden häiriöt, jonka vuoksi oikea-aikainen avun saaminen on ensisijaisen tärkeitä. Haasteita on ollut erityisesti kesälomien aikoina saada ja osa kiireellisemmästä hoidosta on ohjautunut Keroputaan päivystykseen.

Miten kunnassa turvataan nyt ja jatkossa nämä kuntalaisille ja työntekijöille tärkeät palvelut?

Terveyspalvelut

Perusterveydenhuollon sekä suu- ja hammashuollon palvelut tuottaa Mehiläinen Oy, jolle palvelut ovat ulkoistettu vuoteen 2032 asti saakka nykyisen sopimuksen mukaan.

Lukuun ottamatta ajoittaista suun terveydenhuoltoon liittyvien aikojen vähyyttä palveluihin on oltu pääsääntöisesti tyytyväisiä asiakastytyväisyysmittausten ja yhteisten tuottajan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella.

Miten palvelut turvataan vuoden 2022 jälkeen hyvinvointialueille siirtyvän sopimuksen myötä?

Yhteenveto

Arvioitaessa Kemijärven hyvinvointipalveluiden toteutumista laajan hyvinvointikertomuksen mukaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti on huomioitava, että kokonaisuudessaan vuosi on ollut erittäin haasteellinen koronaviruksen aiheuttaman pandemian vuoksi.

Hyvinvointilautakunnan painopisteiksi asetetut asiat eivät ole tulleet kaikilta osin täytetyksi. ***Esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointiin ja kunnan asukkaiden osallisuuteen liittyvät toimenpiteet tarvitsevat jatkossa terävöittämistä ja konkreettisia toimenpiteitä.*** Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa kunnalle jäävät erityisesti terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteuttaminen. Suunnitelmia tehdessä tulisi laajemmin tunnistaa ja hyödyntää eri sidosryhmiä. Painopisteiden tulisi olla proaktiivisempia ja ohjaavia, eivät sopeuttavia tai reaktiivisia.

Kaiken kaikkiaan siilomaisesta vastuuttamisesta tulisi päästä kohti aktiivista ja yhteisöllistä soveltamista. Moniammatillisella yhteistyöllä ja kuntalaisten osallisuutta vahvistamalla päästää johdonmukaisuuteen ja tavoitteellisuuteen.

Taloudellisesti katsottuna hyvinvointilautakunnan oma toiminta on ollut alijäämäistä, jonka vuoksi on tarvittu määrärahojen korotuksia. Valtion antamat tuet koronapandemian aiheuttamiin kustannuksiin pitivät toiminnan kuitenkin ylijäämäisenä. Koska jatkossa ei ole valtion taholta odotettavissa samankaltaisia tukitoimia, on menokehysten realistiseen arvioon kiinnitettävä erityistä huomiota jotta vältetään ylityksiltä.

Hyvinvointilautakunnan toiminnassa tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että arvioidaan, miten laajassa hyvinvointikertomuksessa asetetut tavoitteet näkyvät paremmin. Tavoitteita tulee seurata ja arvioida, jotta toimintaa voidaan paremmin kohdentaa näiden toteuttamiseksi. Arviontimitareita valittaessa tulee kiinnittää huomioita määrän lisäksi myös laatuun.

Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöiden tulee raportoida kunnanhallitukselle talouden ja toiminnan toteutumisesta sekä toimittaa yhtiön hallituksen käsittelemä riskiarvio toimintaraportin yhteydessä.

Keminmaan Energia ja Vesi Oy:lle ei asetettu toimintavuodelle osingonjakovelvoitetta, vain suorittamaan antolainojen korkoja 189 031,17 euroa. KMEV hankki kunnalta taloushallintopalvelut, joiden kokonaiskustannus oli noin 28 000 euroa.

Kunta myönsi vuoden aikana KMEV:lle kaksi lainaa, joista ensimmäinen 1,1 miljoonan laina käytettiin Rajakankaan yrityspuiston infran rakentamiseen ja toisella 3 miljoonan euron lainalla varauduttiin Metsä-Fibren kaukolämpölinjan rakentamiseen. Tavoitteena on ollut luopua asteittain turpeen polttamisesta.

KMEV:n liikevaihto oli 8 794 737 euroa ja liikevaihto nousi edellisvuoteen (6 623 024 €) verrattuna noin 32 prosenttia. Kasvu johtui pääosin Isohaaran kytkentäkentän tilaustöistä sekä joulukuun vesi-osuuksien tuotoista. Tilikauden voitto jäi 79 035 euroon, mutta silti voittotaso nousi hiukan edellisvuodesta.

KMEV:n investoinnit olivat huomattavia. Kokonaisinvestoinnit olivat 3 489 184 € (vuonna 2020 2 290 587 €). Sähkönjakeluverkon uudis- ja perusparannusinvestoinnit olivat 1 504 825 € (696 5326 €), kaukolämpöinvestoinnit 160 966 € (448 746 €) ja vesihuollon investoinnit 1761 379 € (995 276 €).

KMEV:n hallitus teki päätöksen jättää perimättä asiakkailta joulukuun verkkopalvelumaksuja. Päätöksen taustalla oli hyvin onnistunut vuosi taloudellisesti. Laajalti kiitelty päätös sai valtakunnallista julkisuutta.

Keminmaan Vuokra-asunnot Oy:n toiminnan tervehdyttämistä jatkettiin päivitetyn kehittämissohjelman mukaan. ***Kysymme, miksi asiakastyytyväisyyskyselyä ei suoritettu toimintavuonna lainkaan?***

Asuntojen keskimääräinen käyttöaste oli 95,8 %, mitä on pidettävä korkeana lukuna. Asukkaiden vaihtuvuus oli keskimäärin 26 %. Käyttöasteen nousun taustalla on pääosin Kemin biotehdashanke.

YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 valtuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja kysymyksistä vastaukset syyskuun loppuun mennessä ja ne tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Keminmaassa 6.6.2022

Juhani Hiltunen
puheenjohtaja

Jan-Erik Wiens
varapuheenjohtaja

Eeva-Liisa Aula

Johanna Mäkinieniemi

Harri Paldanius

Mervi Ronkainen

Jukka Glader